

مجموعه مقالات برگزیده

همایش اندیشه‌های افلاقی - عرفانی

امام خمینی (س)

خرداد ۸۶

مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی

با همکاری

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم

سرشناسه: همایش اندیشه‌های اخلاقی - عرفانی امام خمینی (س) (۱۳۸۶: قم).
 عنوان و نام پدیدآور: مجموعه مقالات برگزیده همایش اندیشه‌های اخلاقی - عرفانی امام خمینی (س)
 خرداد ۱۳۸۶ / مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی با همکاری مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم.
 مشخصات نشر: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۹.
 مشخصات ظاهری: ی، ۲۸۰ ص.
 شابک: 978 - 964 - 212 - 120 - 5
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۷۹ - ۲۸۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.
 موضوع: ۱. خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. -
 نظریه درباره اخلاق - - کنگره‌ها. ۲. خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی
 ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. - نظریه درباره اخلاق و سیاست - - کنگره‌ها.
 شناسه افزوده: الف. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، دفتر قم. مؤسسه چاپ و نشر عروج.
 ب. مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی.
 رده‌بندی کنگره: ۸ - ۲۵ الف / ۵ / ۱۵۷۴ DSR
 رده‌بندی دیویی: ۹۵۵ / ۰۸۲۲

کد / م ۲۵۶۹

مؤسسه چاپ و نشر عروج

- ❑ مجموعه مقالات برگزیده همایش اندیشه‌های اخلاقی - عرفانی امام خمینی (س)
 ♦ ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))
 ♦ چاپ اول: ۱۳۸۹
 ♦ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
 ♦ قیمت: ۵۸۰۰ تومان

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵
 • خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷
 • خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷
 • حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱
 • کلیه نمایندگیهای فروش در استانها
 نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

مقدمه ناشر ک

تهذیب و تزکیه نفس در اندیشه‌های اخلاقی امام خمینی علیه السلام

محمد عیسی رحیمی

چکیده ۳

بخش اول: تعاریف و کلیات ۴

«روح» در لغت ۴

روح و ماهیت آن ۵

قلب ۶

نفس ۸

تزکیه و تهذیب ۱۱

بخش دوم: جایگاه تزکیه و تهذیب ۱۲

اهمیت و جایگاه تزکیه نفس در آیات ۱۲

اهمیت و جایگاه تهذیب نفس در روایات ۱۵

جایگاه تهذیب نفس از دیدگاه امام علیه السلام ۱۷

بخش سوم: مراحل و عوامل تزکیه و تهذیب نفس از دیدگاه امام علیه السلام ۱۹

بیداری ۱۹

شناخت عیوب ۲۰

سپاس‌گزاری ۲۰

بخش چهارم: موانع تزکیه و تهذیب نفس در نگاه امام علیه السلام	۲۱
پیروی از هوای نفس.....	۲۱
حب دنیا.....	۲۳
انکار مقامات و مدارج غیبیه معنویه.....	۲۳
رجاء و سعه وقت.....	۲۴
بخش پنجم: روش‌های تهذیب نفس از منظر امام علیه السلام	۲۵
مشارطه.....	۲۵
مراقبه.....	۲۶
محاسبه.....	۲۷
توجه تام و اقبال کلی به حق.....	۲۸
خودآزمودن.....	۲۹
خلاصه بحث.....	۲۹
کتاب‌نامه.....	۳۱

ویژگی‌های اخلاقی امام خمینی علیه السلام

مرضیه کریمی

چکیده.....	۳۵
مقدمه.....	۳۶
تعریف و تبیین موضوع.....	۳۶
اهداف و ضرورت موضوع.....	۳۷
پیشینه موضوع.....	۳۸
مفهوم انسان کامل.....	۳۸
انسان کامل از دیدگاه قرآن.....	۳۹
انسان کامل در نهج البلاغه.....	۳۹
امام علیه السلام ، نمونه‌ای از انسان کامل.....	۴۰
شاخصه‌های علوی در شخصیت اخلاقی امام خمینی علیه السلام	۴۳
۱. تقوا.....	۴۳

۴۴	۲. جاذبه معنوی
۴۴	۳. تهذیب نفس
۴۴	۴. عشق به خدا
۴۵	۵. آزادگی
۴۶	۶. ساده‌زیستی
۴۷	۷. جاذبه و دافعه
۴۷	۸. غیرت دینی
۴۸	۹. دشمن‌ستیزی
۴۸	۱۰. همسانی با مردم ضعیف
۴۸	۱۱. عفو
۴۹	۱۲. همه جانبه بودن
۴۹	۱۳. نظم و نظافت
۵۰	۱۴. صراحت در کلام
۵۰	۱۵. دوری از خودپسندی و خودستایی
۵۰	۱۶. احترام به دیگران
۵۱	۱۷. مزاح و شوخی امام علیه السلام
۵۱	۱۸. عبادت
۵۲	۱۹. اعتراف به تقصیر
۵۲	۲۰. تبعیض‌گریزی
۵۳	۲۱. شهادت‌طلبی
۵۳	۲۲. اسلام‌خواهی
۵۴	۲۳. صبر و بردباری
۵۵	۲۴. زهد و وارستگی
۵۵	امام خمینی علیه السلام در آئینه اندیشه‌ها
۶۰	آثار و برکات وجودی امام خمینی علیه السلام
۶۱	احیای انسانیت
۶۲	برگرداندن مردم به خود اصلی
۶۲	تفسیر نوین زندگی
۶۳	معرفی اسلام اصیل به جهانیان

شکست فرهنگ شرق و غرب	۶۳
کتاب‌نامه	۶۵
بررسی رابطه اخلاق و سیاست در اندیشه سیاسی امام محمد غزالی و امام خمینی علیه السلام	
محمد عارف فصیحی دولشاهی	
چکیده	۶۹
چارچوب مفهومی	۷۲
چارچوب تاریخی	۷۶
بررسی رابطه اخلاق و سیاست در اندیشه سیاسی امام محمد غزالی	۸۰
۱. هستی‌شناختی غزالی	۸۰
۲. انسان‌شناختی غزالی	۸۱
۳. اسلام‌شناختی غزالی	۸۳
۴. رویکرد اخلاقی غزالی	۸۵
۵. رویکرد سیاسی غزالی	۸۷
۶. عدالت به مثابه فضیلت سیاسی در منظومه فکری غزالی	۸۹
۷. عزت‌گرایی به مثابه سیاست اخلاقی	۹۰
بررسی رابطه اخلاق و سیاست در اندیشه سیاسی امام خمینی	۹۰
۱. هستی‌شناختی امام خمینی	۹۱
۲. انسان‌شناختی امام خمینی	۹۲
۳. اسلام‌شناختی امام خمینی	۹۵
۴. رویکرد اخلاقی امام خمینی	۹۵
۵. رویکرد سیاسی امام خمینی علیه السلام	۹۸
۶. تربیت اخلاقی به مثابه الزام عدالت سیاسی	۱۰۰
رهبری انقلاب اسلامی به مثابه سیاست اخلاقی	۱۰۱
نتیجه‌گیری	۱۰۲
کتاب‌نامه	۱۰۴

انسان کامل از دیدگاه امام خمینی علیه السلام

سیدعلی صمیمی

۱۰۹.....	چکیده.....
۱۱۰.....	پیشگفتار.....
۱۱۱.....	مقدمه.....
۱۱۱.....	الف) طرح مسأله.....
۱۱۱.....	ب) ضرورت موضوع انتخابی.....
۱۱۲.....	ج) موانع و مشکلات تحقیق مورد نظر.....
۱۱۳.....	د) پیشینه تاریخی موضوع.....
۱۱۴.....	فصل اول: انسان کامل در زبان عرفا.....
۱۱۴.....	الف) نگاهی گذرا به سیمای انسان کامل.....
۱۱۶.....	ب) انسان کامل از دیدگاه محیی الدین عربی.....
۱۱۷.....	ج) انسان کامل از دیدگاه شیخ عبدالکریم جیلی.....
۱۱۹.....	د) انسان کامل از منظر امام خمینی علیه السلام
۱۲۲.....	فصل دوم: ضرورت و جایگاه انسان کامل در نظام آفرینش.....
۱۲۲.....	الف) ضرورت وجود انسان کامل در نظام آفرینش.....
۱۲۶.....	ب) جایگاه انسان کامل در نظام آفرینش.....
۱۳۵.....	فصل سوم: مقامات، سیر و سلوک و مصادیق انسان کامل.....
۱۳۵.....	الف) مقامات انسان کامل.....
۱۴۰.....	ب) سیر و سلوک انسان کامل.....
۱۴۳.....	ج) مصادیق انسان کامل.....
۱۴۷.....	کتابنامه.....

اخلاق کارگزاران در نظام اسلامی از دیدگاه امام خمینی علیه السلام

نادر سها

۱۵۱.....	چکیده.....
۱۵۲.....	مقدمه.....

۱۵۳.....	الف) مفاهیم.....
۱۵۵.....	ب) اخلاق کارگزاران در نظام اسلامی در دیدگاه امام خمینی علیه السلام
۱۵۵.....	مبانی اخلاق کارگزاران در نظام اسلامی.....
۱۵۵.....	اختیار.....
۱۵۶.....	حسن و قبح ذاتی افعال.....
۱۵۶.....	اعتقاد به مبدأ و معاد.....
۱۵۷.....	اعتقاد به تأثیر انسان در سرنوشت خود.....
۱۵۷.....	مهم‌ترین اصول اخلاقی کارگزاران نظام اسلامی.....
۱۵۷.....	تقوا.....
۱۵۸.....	عدالت.....
۱۵۹.....	امانتداری.....
۱۶۱.....	تواضع.....
۱۶۲.....	اصل انتقادپذیری.....
۱۶۳.....	عفو و احسان.....
۱۶۴.....	اعتراف به گناه و اشتباه.....
۱۶۵.....	احتیاط و مواظبت بیت‌المال.....
۱۶۶.....	ساده زیستی.....
۱۶۷.....	اخلاص.....
۱۶۸.....	پرهیز از کم‌کاری.....
۱۷۰.....	پیشنهاد و راه حل.....
۱۷۰.....	۱. اصل گزینش با معیار صحیح.....
۱۷۰.....	۲. اصل نظارت و آزمایش.....
۱۷۱.....	۳. اصل پاکسازی.....
۱۷۲.....	کتاب‌نامه.....

اخلاق کارگزاران و آسیب‌شناسی نظام اسلامی از دیدگاه امام خمینی علیه السلام

سید رشید صمیمی

۱۷۷.....	چکیده.....
۱۷۸.....	اخلاق کارگزاران در نظام اسلامی از دیدگاه امام خمینی علیه السلام

۱۷۸.....	۱. حوزه معنوی.....
۱۷۹.....	۲. حوزه قانون مداری.....
۱۷۹.....	التزام به قانون و اجرای آن.....
۱۸۰.....	۳. حوزه اقتصاد.....
۱۸۰.....	الف) اجرای برنامه های اقتصادی اسلام.....
۱۸۰.....	ب) قناعت کارگزاران.....
۱۸۱.....	ج) توجه به افکار ضعیف.....
۱۸۱.....	د) پرهیز از سخت گیری اقتصادی بر مردم.....
۱۸۲.....	هـ) سهم کردن مردم در فعالیت های دولتی.....
۱۸۲.....	و) برقراری نظام امن اقتصادی.....
۱۸۳.....	۴. حوزه مدیریت.....
۱۸۳.....	الف) صالح بودن دولت و مسئولان.....
۱۸۳.....	ب) شایسته سالاری.....
۱۸۴.....	ج) وجدان کاری.....
۱۸۵.....	د) رسیدگی به امور مردم.....
۱۸۵.....	هـ) جلوگیری از فساد اداری.....
۱۸۵.....	و) زدودن فساد.....
۱۸۵.....	ز) خودداری از خصلت و رفتار آمرانه و تکلیفی.....
۱۸۶.....	۵. حوزه سیاسی.....
۱۸۶.....	الف) یکپارچگی مردم و حکومت.....
۱۸۷.....	ب) مشارکت سیاسی مردم.....
۱۸۸.....	ج) عدالت پروری.....
۱۸۹.....	د) انتقاد پذیری.....
۱۸۹.....	هـ) پرهیز از سیاست بازی.....
۱۹۰.....	آسیب شناسی نظام اسلامی از دیدگاه حضرت امام خمینی علیه السلام
۱۹۰.....	۱. عوامل بیرونی یا توطئه های خارجی.....
۱۹۱.....	۲. عوامل درونی.....

الف) تفرقه.....	۱۹۱
ب) ارائه چهره طاغوتی از حکومت.....	۱۹۳
ج) ارائه چهره واژگونه از اسلام.....	۱۹۴
د) سوء استفاده از آزادی.....	۱۹۵
هـ) وابستگی اقتصادی.....	۱۹۶
و) تجمل و اشرافی‌گری.....	۱۹۷

اخلاق و جوانان از منظر امام خمینی علیه السلام

ظاهره نجفی

چکیده.....	۲۰۳
مقدمه.....	۲۰۳
بخش اول: جوانان و جوانی.....	۲۰۴
اهمیت دوران جوانی از دیدگاه قرآن.....	۲۰۵
جوان و جوانی در آینه معرفت.....	۲۰۶
امام خمینی علیه السلام و جوانان.....	۲۰۶
بخش دوم: قرآن و جوانان.....	۲۰۷
قرآن در اندیشه امام علیه السلام	۲۰۷
رمز پیروزی و راه رهایی از نگاه امام علیه السلام	۲۰۹
وظیفه جوانان نسبت به قرآن از منظر امام علیه السلام	۲۰۹
بخش سوم: جوانان و روحانیت.....	۲۱۲
جوانان، روحانیت، بینش‌ها و گرایش‌ها.....	۲۱۴
تز «اسلام منهای روحانیت» و امام.....	۲۱۵
بخش چهارم: جوانان و دشمن‌شناسی.....	۲۱۷
شیوه‌های دشمن از نگاه امام.....	۲۱۸
کتاب‌نامه.....	۲۲۳

خانواده در اندیشه و سیره عملی امام خمینی علیه السلام

محمد جمعه شیخ زاده

۲۲۷	چکیده
۲۲۸	اهمیت و نقش خانواده
۲۲۹	جایگاه زن و مرد در نهاد خانواده
۲۳۰	دقت در انتخاب همسر
۲۳۲	ارزش و اعتبار خانه داری
۲۳۳	در اولویت بودن خانواده
۲۳۵	محبت و اظهار آن به همسر
۲۳۶	امام خمینی علیه السلام و فرزندان
۲۳۷	۱. شناخت و درک فرزند
۲۳۸	۲. توجه به نیازهای اساسی فرزند
۲۴۱	۳. تربیت فرزندان
۲۴۴	۴. آموزش فرزندان
۲۴۷	کتاب نامه

تزكية النفس في فكر الإمام الخميني علیه السلام

نبیل الیعقوبی

۲۵۱	مقدمة
۲۵۳	الفصل الأول: الطرق المؤدية إلى تزكية النفس
۲۵۳	۱. جهاد النفس
۲۵۴	۲. العلم
۲۵۵	۳. التمسك بالقيم الأخلاقية
۲۵۷	۴. القرآن والعرة الطاهرة
۲۵۸	۵. الجهاد في ساحة الحرب

٢٥٩	٦. أداء التكليف الشرعى.....
٢٦٠	الفصل الثانى: العوامل المانعة عن تركية النفس.....
٢٦٠	الغفلة.....
٢٦١	الأهواء النفسية.....
٢٦٢	حب الدنيا.....
٢٦٣	الأنانية وحب الذات.....
٢٦٥	الحجب الظلمانية والنورانية.....
٢٦٦	الشیطان.....
٢٦٧	الفصل الثالث: نماذج من التزكية فى حياة الإمام الخمينى رحمته
٢٦٧	عبادته.....
٢٧٠	زهدہ.....
٢٧٢	تواضعه.....
٢٧٣	صبره.....
٢٧٤	النظم والاستثمار الدقيق للوقت.....
٢٧٦	خاتمة.....
٢٧٩	المصادر.....

مقدمه ناشر

افزایش اسلام‌خواهی و رویکرد معنوی انسان معاصر، بیش از همه، مرهون همت فرزندگان و اندیشمندانی است که به بازآفرینی هویت اسلامی همت گماردند و در راستای احیا و گسترش تمدن اسلامی کوشیدند.

حضرت امام خمینی (س) فقیه، عارف، حکیم و دانشمند فرزانه، دگرگونی شگرفی در جهان کنونی پدید آورد و به همین دلیل این عصر را می‌توان «عصر امام خمینی» نامید. انقلاب اسلامی ایران، به رهبری آن امام فرزانه، بعثت انبیا را در یادها زنده کرد و جانی تازه در کالبد جهان اسلام دمید.

افزایش معرفت و بصیرت همگان، درباره شخصیت ایشان، ضرورتی است که استمرار همدلی و همگامی با آرمان‌های مقدس امام راحل را در پی خواهد داشت. گذشته از آن پاسداشت و تبیین اندیشه‌های ایشان، بزرگداشت اسلام نیز به شمار می‌رود؛ زیرا به درستی که امام راحل تجسم اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله و سلم بود.

بر این اساس، معاونت پژوهشی مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی جامعه المصطفی العالمیه با همکاری مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم، همایش «بررسی اندیشه‌های اخلاقی - عرفانی حضرت امام خمینی (س)» را برگزار نموده و پژوهشگران بسیاری در این همایش شرکت جستند.

اثری که اینک پیش روی شما است، مقالات برگزیده این همایش می‌باشد که جهت استفاده علاقمندان به مباحث اخلاقی - عرفانی تقدیم می‌گردد.

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم